Saatmise aeg:	19.11.2026 16:54
Saatja:	nellika.valder@valimised.ee
Saaja:	Kadri.Nomm@riigikohus.ee
Koopia:	Ingrid.Kullerkann@kohus.ee, info@valimised.ee
Pealkiri:	RE: Vabariigi Valimiskomisjoni täiendavad vastused kohtunõudes esitatud küsimustele kohtuasjas nr 5-26-45

Tere

Saadan Vabariigi Valimiskomisjoni esimehe palvelt Riigikohtu esitatud küsimustele.

1. **Küsimusele 1 vastasite, et iga mobiiliseadme tüübi või mudeli jaoks ei looda eraldi rakendust, kuid veebipood kohandab rakendust erinevatele seadmetele. Kas tehniliselt tähendab see siiski erinevate arvutiprogrammide loomist erinevatele seadmetüüpidele? Kui ei, siis milles muus rakenduse kohandamine seisneb?**

Ei, erinevate mobiiliseadmete tüüpide või mudelite jaoks ei looda eraldi valijarakendusi. Valijarakendus arendatakse vastava operatsioonisüsteemi jaoks ning selle arendamisel arvestatakse toetatud seadmete tehniliste omadustega.

Nii Apple App Store kui ka Google Play kasutavad tehnilisi lahendusi, mis võimaldavad arendaja esitatud rakenduspaketist moodustada konkreetsele seadmele sobivaid paigalduspakette.

Apple kasutab selleks muu hulgas App Thinning´u tehnoloogiat ning Google Play Android App Bundle´i tehnoloogiat. Kohandamine võib seisneda näiteks seadme protsessori arhitektuurile vastava käivitatava koodi ning ekraani omadustele sobivate ressursside valimises.

Seetõttu võivad erinevatesse seadmetesse paigaldatavad rakenduspaketid tehniliselt erineda. See ei tähenda siiski, et iga seadmemudeli jaoks arendataks eraldi lähtekoodiga valijarakendus. Tegemist on sama rakenduse seadmekohaste variantidega, mille põhifunktsionaalsus on sama.

2. **Vastasite küsimusele 2, et „kõigepealt allkirjastab rakenduse selle omanik“, samas vastasite eitavalt küsimusele 5 (kas riske on võimalik maandada lähtekoodi allkirjastamisega?). Selgitage, keda peate silmas rakenduse omaniku all, millises staadiumis ta valijarakenduse allkirjastab. Kas Teie eitav vastus küsimusele 5 tähendab, et lähtekoodi ei allkirjastata või ei ole allkirjastatud lähtekoodi abil võimalik tagada valijarakenduse autentsust? Miks ei ole võimalik lähtekoodi allkirjastada või selle kaudu tagada valijarakenduse autentsust?**

Rakenduse omanik on Riigikogu Kantselei struktuuriüksus Riigi valimisteenistus, kes vastutab valijarakenduse arendamise ja kasutusele võtmise eest. Kuna Riigi valimisteenistusel puudub registrikood, on rakenduspoodides valijarakenduse ametlikuks avaldajaks Riigikogu Kantselei.

Valijarakenduse avaldamiseks pöördus Riigi valimisteenistus rakenduspoodide haldajate poole. Rakenduspoodide haldajad kontrollisid avaldaja andmeid ning seda, kas rakenduse omanik on riikliku taustaga. Pärast vajalike kontrollide läbimist võimaldati rakenduse avaldamine ning tehti kättesaadavaks selleks vajalikud allkirjastamisvahendid.

Kõigepealt koostatakse rakenduse lähtekood (Cybernetica AS arendab), mis kompileeritakse käivitatavaks programmiks (Cybernetica AS kompileerib). Riigikogu Kantselei allkirjastab

valijarakenduse enne rakenduspoodi üleslaadimist.

Rakenduspoes katkeb algne allkirjastamise ahel. Rakenduspood võtab Riigikogu Kantselei allkirjastatud failist rakenduse ja allkirjastab selle ise. See on tingitud asjaolust, et kui rakenduspood rakendust eri seadmetüüpidele kohandama hakkab, tuleks rakendus Riigikogu Kantselei poolt iga kohanduse kohta uuesti allkirjastada (kui fail muutub, siis see ei vasta enam allkirjale). Seda aga ei võimalda rakenduspoodide protsessiloogika. Ühtlasi, kui kasutaja laadib ükskõik millise rakenduse oma seadmesse, siis seadme turvaseaded kontrollivad rakenduse ohutust just rakenduspoe allkirja põhjal. Seetõttu jõuabki kasutajateni rakenduspoe allkirjastatud rakendus, mitte enam Riigikogu Kantselei algse allkirjaga rakendus.

Sellest tingitult ei saa kasutaja üksnes rakenduse digitaalallkirja kontrollimisega veenduda, et rakenduspoest alla laaditud rakendus vastab täielikult Riigikogu Kantselei algselt allkirjastatud rakendusele.

See ei tähenda, et rakenduse autentsus või terviklus oleks tagamata. Rakenduspoe allkiri võimaldab ennekõike kasutaja seadmel kontrollida kasutajale levitatava rakenduse päritolu ja ohutust. Seda, et rakenduspood ei ole rakenduse sisu selle kohandamise käigus muutnud, kontrollib sõltumatu audiitor. Audiitor võrdleb rakenduse omaniku koostatud rakendust rakenduspoes levitatava rakendusega, et teha kindlaks, kas rakenduse sisu on levitamise käigus muudetud lubamatult ehk viisil, mis mõjutab selle toimimist.

Selline kontroll viidi läbi ka mobiilsete valijarakenduste KPMG Baltics OÜ auditi käigus. Auditi eesmärk oli kontrollida rakenduspoodide kaudu levitatavate mobiilsete valijarakenduste vastavust rakenduse omaniku koostatud versioonidele.

Auditi tulemusel leidis Androidi rakenduse terviklus kinnitust kõigi ettenähtud kontrollide ulatuses. iOS-i rakenduse edukalt kontrollitud komponentides kõrvalekaldeid ei tuvastatud, iOS-i rakendust kahe välise teegi osas ei olnud võimalik täielikult kontrollida. Need kaks teeki olid auditeeritavad osaliselt, mitteauditeeritav osa puudutas allkirja, millega poe omanik kinnitab rakenduste poodi lubamist.

3. **Täpsustage palun seoses vastusega küsimusele 4, kas libarakenduse omanik võiks põhimõtteliselt teada saada valija valiku selliselt, et sellega valija häält ei rikuta ja valija hääl läheb valimistel arvesse.**

Teoreetiliselt on see võimalik. See eeldab, et vaatamata valijarakenduse lähtekoodi salajasusele, suudetakse luua (arvuti või mobiilseadme operatsioonisüsteemidele) toimiv rakendus ning seda suudetakse levitada hoolimata rakenduspoodide kaitsemeetmetest. Lisaks eeldab see kasutaja vastuvõtlikkust libarakendust kasutada.

Lugupidamisega

Nellika Valder
asejuht

+372 631 6548
nellika.valder@valimised.ee

Riigi valimisteenistus
Toompea tänav 1, Tallinn

www.valimised.ee

From: Valimisteenistuse info <info@valimised.ee>
Sent: Thursday, November 19, 2026 11:28 AM
To: Arne Koitmäe <arne.koitmae@valimised.ee>; Nellika Valder <nellika.valder@valimised.ee>; Kadri Masing <kadri.masing@valimised.ee>; Indrek Leesi <indrek.leesi@valimised.ee>
Subject: FW: Vabariigi Valimiskomisjoni täiendavad vastused kohtunõudes esitatud küsimustele kohtuasjas nr 5-26-45

From: Kadri Nõmm <Kadri.Nomm@riigikohus.ee>
Sent: Thursday, November 19, 2026 10:46 AM
To: Valimisteenistuse info <info@valimised.ee>
Subject: RE: Vabariigi Valimiskomisjoni täiendavad vastused kohtunõudes esitatud küsimustele kohtuasjas nr 5-26-45

Tere

Täname 18. novembri 2026. a vastuse ja advokaadibüroo DEM analüüsi eest.

Riigikohus palub Vabariigi Valmiskomisjonil esimesel võimalusel, aga kindlasti tänase tööpäeva (19.11.2026) jooksul selgitada järgmist:

1. Küsimusele 1 vastasite, et iga mobiiliseadme tüübi või mudeli jaoks ei looda eraldi rakendust, kuid veebipood kohandab rakendust erinevatele seadmetele. Kas tehniliselt tähendab see siiski erinevate arvutiprogrammide loomist erinevatele seadmetüüpide? Kui ei, siis milles muus rakenduse kohandamine seisneb?
2. Vastasite küsimusele 2, et „kõigepealt allkirjastab rakenduse selle omanik“, samas vastasite eitavalt küsimusele 5 (kas riske on võimalik maandada lähtekoodi allkirjastamisega?). Selgitage, keda peate silmas rakenduse omaniku all, millises staadiumis ta valijarakenduse allkirjastab. Kas Teie eitav vastus küsimusele 5 tähendab, et lähtekoodi ei allkirjastata või ei ole allkirjastatud lähtekoodi abil võimalik tagada valijarakenduse autentsust? Miks ei ole võimalik lähtekoodi allkirjastada või selle kaudu tagada valijarakenduse autentsust?
3. Täpsustage palun seoses vastusega küsimusele 4, kas libarakenduse omanik võiks põhimõtteliselt teada saada valija valiku selliselt, et sellega valija häält ei rikuta ja valija hääl läheb valimistel arvesse.

Lugupidamisega

Kadri Nõmm
Riigikohtu sekretär
53 030669

From: Helena Stepanov - Riigi valimisteenistus <info@valimised.ee>
Sent: Wednesday, November 18, 2026 4:12 PM
To: RK - Kantselei <rk.kantselei@riigikohus.ee>
Subject: Vabariigi Valimiskomisjoni täiendavad vastused kohtunõudes esitatud küsimustele kohtuasjas nr 5-26-45